

att taga sin familj med, måste skaffa borgen för att densamma icke faller fattigvården till last; och torde kontrollen härå öfverlemnas åt någon dertill lämplig myndighet.

Stockholm den 25 Januari 1881.

S. Johnson.

Häruti instämmer

Carl Mejenqvist.

N:o 65.

Af Herr **Gustaf Ericsson:** *Angående ändring i 14 § Riksdagsordningen.*

Ehuru jag utan framgång vid två nästföregående riksdagar framställt förslag om förändrad lydelse i § 14 i Riksdagsordningen, anser jag pligten såsom folkrepresentant ålägga mig att för tredje gången förnya min framställning. Jag gör det äfven i förhoppning om bättre framgång nu, sedan Konstitutions-Utskottet och denna Kammare vid förra riksdagen uttalat sig för bifall till ett förslag i samma syfte, sedan inre politiska förhållandan ej oväsentligt förordats sedan sista riksdagen, och sedan den allmänna opinionen för i fråga varande grundlagsförändring än mera utvecklats samt då denna riksdag är den sista före nästa allmänna val till denna Kammare.

Till de skäl jag i mina föregående motioner i frågan anfört, hvilka icke blifvit vederlagda och hvilka jag åberopar, och till de skäl,

som i öfrigt inom Riksdagen blifvit anförda för förändringen i fråga, vill jag nu i korthet lägga följande:

Under diskussionen i frågan vid förra riksdagen medgåfvo äfven de talare, som voro emot en utsträckning af valrätten, nästan utan undantag, att denna medborgerliga rätt ej länge kan förhållas, utan bör eller rent af måste medgifvas åt dem, som derpå närmast kunna göra anspråk, nemligen de svenske män, som erlægga direkt skatt till stat och kommun, men att man icke ännu borde göra ett sådant medgifvande, emedan frågan icke vore så utredd som dess vigt kräfver. Jag vill gerna medgifva att så är med hänsyn till dem, som, i brist på andra, nödgas använda detta svaga motskäl, ty hade enhvar representant frågan för sig klar, så skulle inga motståndare till dess lösning på sätt jag föreslagit mera finnas; derom är jag öfvertygad, alla medgifva reformens nödvändighet, men de som ej anse frågan utredd synas frukta för följderna af ett förhastadt beslut. Frågan har dock varit före vid så många riksdagar, att enhvar redan bort kunna göra den för sig klar. Dessutom vet hvarje riksdagsman, att då ett grundlagsändringsförslag första gången bifalles, detta bifall endast är en uttalad mening att förslaget bör blifva lag. Det tillkommer sedan i alla händelser valmännen att genom nya val uttala sin mening för eller emot. Under tiden saknas ej tillfälle att hvar för sig ytterligare klargöra frågan. Antaget nu att Riksdagen slutligen för sin del beslutar förändringen, så återstår ju allerhögsta godkännande för att lagförändringen skall vara genomförd. Under sådant förhållande bör man väl kunna vara fullt trygg för att en grundlagsförändring icke kan blifva genomförd utan föregående grundlig utredning. Fullt *värdigt* synes mig Riksdagen att fatta ett sådant, förberedande beslut, som nu är i fråga, då en vidt utbredd opinion därför kan åberopas såsom stöd, och fullt konstitutionelt att ju förr dess hellre sätta de valberättigade i tillfälle att bestämdt uttala *sin* mening öfver denna opinion.

Såsom ett slags skäl emot förändringen har äfven blifvit framhållet, att saken reglerar sig sjelf genom penningevärdets fall och den ökade förvärfsförmågan. Jag är dock viss om, att ingen på allvar kan vilja begagna ett sådant skäl för en orättvisas bibehållande till obestämd tid, och allra minst skall väl någon som önskar en annan betydelsefull reform genomförd, nemligen grundskatternas afskrifvande, kunna godkänna ett sådant skäl, ty sedan dessa skatter blefvo bestämda i penningar, försvinner äfven deras betydelse af sig sjelf i det stigande skattebehovet, men derpå lärer väl ingen vän af denna frågas lösning vilja vänta.

Värnpliktsfrågans lösning betingar också en snar lösning af valrättsfrågan, ty om oroliga tider skulle komma, torde det i första rummet bero på de stora massornas beredvillighet och intresse vid att offra lif och blod för fosterlandets sjelfständighet, om denna skall kunna bevaras; men huru med nutidens åskådningssätt kunna tänka sig en sådan offervillighet, ett sådant intresse, då icke flertalet kunna se upp till folkrepresentationen såsom en målsman, den de kunna kalla sin egen och derföre i stället allt mer betrakta Riksdagen såsom en öfverdetsamma stående makt, som väl kan förtrycka, men ej vill hjälpa. Sådan är opinionen i de kretsar jag närmare känner till, och i den riktningen utvecklar den sig mer och mer, till dess alla goda medborgare kunna säga: *vår Riksdag* och icke behöfva tänka: den är fåtalets.

Märkas bör till sist, att i samma mån som de under strecket stående utveckla sin intelligens, (och derpå arbeta de mera än mången måhända tror) i samma mån börja de se efter hvilka som egentligen skatta till staten och hvartill skatterna användas, och vid en sådan granskning tycka de sig derbakom finna mannamån, så till exempel beräknas enligt det vid denna riksdag framlagda budgetsförslaget de indirekta skatterna till 42 millioner, hvartill alla måste lemna sina bidrag, och de arbetande klasserna icke minsta delen, under det att den direkta skatten (bevillningen) beräknas lemna endast 5,600,000 kronor; kan man då förtänka dem, som mest bidra till det större skattebeloppet, om de göra anspråk på medborgerligt erkännande derför. Ser man vidare på användningen, så finner man af den officiella statistiken bland annat, att, då till exempel den högre undervisningen tillgodoses med belopp som fördelade pr år på hvarje studerande individ och under de sammanlagda studieåren, innan en sådan blir mogen till nyttig verksamhet inom samhället, uppgår till summor så stora, att den skatt han derför betalar icke på långt när motsvarar skälig ränta på det förskott han af det allmänna mottagit. Väl kan mången bland de sålunda gynnade sedan mera kraftigt gagna det allmänna genom sin mera utbildade intelligens, men hans verksamhetstid är jemförelsevis kort, ty halfva lifvet har åtgått till förberedelserna, under hvilken förra hälft 10 à 12 unga arbetare efter en kort och ytterst billig undervisning sträfvat i sitt anletes svett för att den studerandes målsmän skola finna medel till hans underhåll. Detta är ett exempel; flera sådana skulle kunna framdragas. När arbetarne, i den mån de få ögonen öppna, se detta, kan väl ingen förtänka dem, att de af den på deras armar lyftade intelligensen och välmågan vänta ett högsinnadt erkännande af full medborgarerätt. Ett sådant högsinnadt erkännande kan ej länge uteblifva, och hvarföre skulle det ej kunna ske redan vid denna riksdag? Med

förhoppning derom och med visshet att det skulle lända till fosterlandets sanna gagn vill jag formulera mitt förslag.

Jag har förut endast satt i fråga en nedsättning af skatterna, men då denna Kammare ansett följdriktigheten fordra en proportionerlig nedsättning af fastigheternas, och det ju är alldeles gifvet att den, hvars egande fastighet ej är värd mer än 500 kronor, jemte inkomsten deraf måste på annat vis förvärfva det felande i behofven och bör skatta för sådan inkomst af arbete, samt då Andra Kammarens åberopade beslut mera närmar sig det mål, som jag i motiveringen till min förra motion framhöll såsom det slutliga riktiga, får jag vördsamt föreslå att:

valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst femhundra kronor eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande tre tusen kronor, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst fyrahundra kronor uppskattad årlig inkomst.

Stockholm den 28 Januari 1881.

Gustaf Ericsson.